

IZVRŠNI SAŽETAK – IZVJEŠĆE O STATUSU POVREDE PRAVA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA ZA 2019.

▶ Zašto su prava intelektualnog vlasništva važna, povreda prava intelektualnog vlasništva i borba protiv krivotvorenja i piratstva

U ovom izvješću objedinjuju se nalazi istraživanja koje je Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) provodio proteklih godina s pomoću Europske promatračnice za povrede prava intelektualnog vlasništva (Promatračnica) o opsegu, rasponu i gospodarskim posljedicama povreda prava intelektualnog vlasništva u EU-u. Iznose se i opisuju dokazi o gospodarskoj vrijednosti prava intelektualnog vlasništva u gospodarstvu EU-a, mjera u kojoj se ta vrijednost iskorištava, mehanizmi za slučajeve povrede prava koji se primjenjuju za bilježenje te vrijednosti i mjere koje se poduzimaju kao odgovor na te izazove.

Tijekom istraživanja provedenog u partnerstvu s Europskim uredom za patente (EPO) EUIPO je utvrdio da ukupni doprinos industrija koje se intenzivno koriste pravima intelektualnog vlasništva gospodarstvu EU-a čini otprilike 42 % BDP-a (5,7 bilijuna EUR) i 28 % zaposlenosti (plus dodatnih 10 % od neizravnih utjecaja na zaposlenost u sektorima koji se ne koriste intenzivno pravima intelektualnog vlasništva). U tim sektorima stvara se i višak od približno 96 milijardi EUR u trgovinskoj razmjeni s ostatkom svijeta, a radnicima se isplaćuju 46 % veće plaće nego u ostalim sektorima.

Zbog velike vrijednosti koja je povezana s pravima intelektualnog vlasništva, povreda tih prava unosna je kriminalna aktivnost koja je uzrok znatnih troškova nositeljima prava i gospodarstvu u cjelini.

Prema istraživanju koje su EUIPO i OECD proveli 2019. procjenjuje se da bi povrede prava intelektualnog vlasništva u međunarodnoj trgovini tijekom 2016. mogle doseći čak 3,3 % svjetske trgovine. Krivotvoreni proizvodi čine do 6,8 % vrijednosti uvoza EU-a ili 121 milijardu EUR godišnje. Brojke iz obje procjene znatno su veće od onih utvrđenih u istraživanju koje su te dvije organizacije objavile 2016. godine, što upućuje na činjenicu da je posljednjih nekoliko godina taj problem postao još ozbiljniji.

U nizu sektorskih istraživanja EUIPO je procijenio da je zbog krivotvorenja došlo do gubitka prihoda od prodaje u 11 sektora u EU-u (izravno u industrijama koje su obuhvaćene analizom i unutar njihovih povezanih lanaca opskrbe). Ti su gubitci ukupno iznosili više od 92 milijarde EUR godišnje tijekom razdoblja od 2012. do 2016.

Zbog velike vrijednosti, zajedno s blagim kaznama i visokim povratom ulaganja, aktivnosti krivotvorenja postaju privlačne zločinačkim skupinama. Način rada tih skupina sve je složeniji zbog razvoja tehnologije i distribucijskih kanala i zbog raznovrsnosti proizvoda koji su predmet krivotvorenja.

Krivotvoritelji u okviru svojih poslovnih modela u velikoj mjeri upotrebljavaju internet za distribuciju svojih proizvoda i promicanje distribucije i uporabe nezakonitog digitalnog sadržaja. Internetske stranice na kojima se prodaju krivotvoreni proizvodi zarađuju dodatni prihod od oglašavanja objavljivanjem „visokorizičnih” oglasa (proizvodi za odrasle, igre i zloćudni softver), ali, paradoksalno, i onih za zakonite robne marke kojima oglašavanje na takvim stranicama šteti na dva načina (šteta za vlastitu robnu marku i pružanje vjerodostojnosti mrežnom mjestu na kojem se oglasi objavljuju).

EUIPO nije analizirao samo ponudu krivotvorenih proizvoda i piratskih sadržaja, već je proučavao i potražnju, odnosno stavove građana EU-a o pravu intelektualnog vlasništva i njihovu spremnost za konzumiranje proizvoda i usluga kojima se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva. Poticaji potrošačima za kupnju krivotvorenih proizvoda i nezakonit pristup sadržaju koji je zaštićen autorskim pravom uključuju niže cijene, pristupačnost i nizak stupanj društvene stigme povezane s takvim aktivnostima.

Kao odgovor na takva kretanja, EUIPO u suradnji s javnim i privatnim partnerima poduzima i podupire niz mjera za rješavanje tih problema. Te mjere obuhvaćaju pružanje informacija nositeljima prava o promjenama u pogledu načina kršenja prava, suradnju s Europolom u pružanju opsežnijeg odgovora na kriminal povezan s intelektualnim vlasništvom, među ostalim sudjelovanjem u financiranju posebnog odjela za kaznena djela u području prava intelektualnog vlasništva u Europolu, podupiranjem napora Europske komisije usmjerenih na rješavanje problema ponude krivotvorenih proizvoda u trećim zemljama i pomaganje malim i srednjim poduzećima da zaštite svoja prava intelektualnog vlasništva i pružanjem informacija građanima o postojanju zakonito dostupnog digitalnog sadržaja i o gospodarskim i društvenim posljedicama kupnje krivotvorenih proizvoda ili nezakonitog pristupanja digitalnom sadržaju.

